

สถานภาพ : วิชาเลือกในหมวดการศึกษาทั่วไป กลุ่มวิชามนุษยศาสตร์
: วิชาเลือกในกลุ่มวิชาโท คณะอักษรศาสตร์

กำหนดการเปิดสอน : ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2564 วันศุกร์ เวลา 13.00 – 16.00 น.
ห้อง 401/11 อาคารมหาจักรีสิรินธร และห้อง 301 อาคารบรมราชกุมารี
ทางออนไลน์ผ่านระบบ CU Blackboard

สังเขปเนื้อหา

พัฒนาการของจิตรกรรมไทย ความสัมพันธ์ของคติความเชื่อ ความคิด และสภาพแวดล้อมในสังคมไทย การสร้างสรรค์งานจิตรกรรมไทยประเพณีและงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย

วัตถุประสงค์ของการสอน

นิสิตสามารถ:

1. อธิบายความสัมพันธ์ของคติความเชื่อ ความคิด และสภาพแวดล้อมในสังคมไทยกับการสร้างสรรค์งานจิตรกรรม
2. อธิบายเชิงวิเคราะห์งานจิตรกรรมไทยประเพณีและงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัย
3. อธิบายและประเมินคุณค่างานจิตรกรรมไทยประเพณีและงานจิตรกรรมไทยร่วมสมัยที่มีอิทธิพลต่อสังคมและวัฒนธรรมไทย

หัวข้อเนื้อหา

1. ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับจิตรกรรมไทยและจิตรกรรมสากล
2. เทคนิควิธีและการเตรียมการในงานจิตรกรรม
3. กำเนิดและพัฒนาการของงานจิตรกรรมไทยประเพณี
 - * การสร้างงานจิตรกรรมอันเกี่ยวเนื่องกับศาสนาและคติความเชื่อในอารยธรรมอินเดีย
4. ร่องรอยของงานจิตรกรรมในอารยธรรมบนดินแดนประเทศไทยก่อนพุทธศตวรรษที่ 18
 - * กลุ่มวัฒนธรรมทวารวดี * กลุ่มวัฒนธรรมเขมร * กลุ่มวัฒนธรรมศรีวิชัย
5. งานจิตรกรรมในอารยธรรมบนดินแดนประเทศไทยตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 17 – 20
 - * กลุ่มวัฒนธรรมอู่ทอง ล้านนา สุโขทัย * กลุ่มวัฒนธรรมท้องถิ่นอื่นๆ
6. งานจิตรกรรมในอารยธรรมบนดินแดนประเทศไทยตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 20 - 24
 - * กลุ่มวัฒนธรรมอยุธยา * กลุ่มวัฒนธรรมธนบุรี รัตนโกสินทร์ * กลุ่มวัฒนธรรมท้องถิ่นอื่นๆ
7. งานจิตรกรรมในอารยธรรมบนดินแดนประเทศไทยตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 25 – 26
 - * กลุ่มวัฒนธรรมรัตนโกสินทร์ร่วมสมัย
8. ศิลปินและทิศทางของจิตรกรรมกับสังคมไทยในยุคปัจจุบัน

กิจกรรมการเรียนรู้การสอน

1. จัดการบรรยายและทำกิจกรรมแบบผสมผสานทั้งในชั้นเรียนและนอกชั้นเรียนรวมถึงการเรียนออนไลน์ สัปดาห์ละ 2 – 3 ชั่วโมง (ตามที่คุณสอนนัดหมายโดยปรับรูปแบบตามสถานการณ์โรคระบาด)
2. การศึกษานอกสถานที่ในชั่วโมงเรียนและการเดินทางไปฝึกปฏิบัติ (Field Work) ณ แหล่งโบราณคดีหรือโบราณสถาน พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ ตลอดจนวัดและชุมชนที่มีความสำคัญต่างๆ ในประเทศไทย (โดยการศึกษาด้วยตัวเอง)
3. การจัดกิจกรรมการทำรายงานส่วนบุคคล โดยเน้นการเรียนรู้ด้วยตนเอง มุ่งเน้นให้นิสิตทำโครงการภาคสนาม (Field Work) เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในแหล่งที่มีกิจกรรมรวมถึงศิลปะโบราณวัตถุสถานที่สำคัญของไทย

เอกสารประกอบการเรียนการสอน

1. เอกสารประกอบการบรรยาย
2. หนังสือ วารสาร บทความ เฉพาะเรื่องตามแต่ผู้สอนจะมอบหมายให้ใช้ประกอบการค้นคว้า
3. หนังสือและบทความที่มีเนื้อหาในขอบเขตวิชาจิตรกรรมกับสังคมไทยที่มีอยู่ในหอสมุด

อาจารย์ผู้สอน อาจารย์สถาพร อรุณวิลาศ
วิทยากรจากหน่วยงานทั้งภายในและภายนอก

การวัดผล

1. ประเมินผลจากใบงานที่ได้รับมอบหมาย	ร้อยละ 20
2. การทำรายงานและนำเสนอผลงานประจำภาค	ร้อยละ 35
3. การสอบปลายภาค	ร้อยละ 45

เกณฑ์การวัดผล ใช้ระบบอิงเกณฑ์

ระดับคะแนน

A	= 80	คะแนนและมากกว่า
B+	= 75 - 79	คะแนน
B	= 70 - 74	คะแนน
C+	= 65 - 69	คะแนน
C	= 60 - 64	คะแนน
D+	= 55 - 59	คะแนน
D	= 50 - 54	คะแนน
F	= 49	คะแนนและน้อยกว่า

กำหนดการสอบปลายภาค

วันศุกร์ที่ 6 พฤษภาคม 2565 เวลา 13.00 – 16.00 น. ทั้งสองตอนเรียน

สถานที่ติดต่อ

1. ชักถามข้อสงสัยเบื้องต้น ปรีษาเรื่องรายงาน และส่งงาน ผ่านผู้ช่วยสอน คุณปรินทร อยู่คงแก้ว (พีหญิง) ทาง Line Group , e-mail: parinthon.y@gmail.com หมายเลขโทรศัพท์ 087-061-9995
2. มีปัญหาทางวิชาการ เช่น ชักถามข้อสงสัย ขอถอนรายวิชา ติดต่อ อาจารย์สถาพร อรุณวิลาศ ทาง e-mail:Sthaporn.A@chula.ac.th
3. สถานที่ติดต่อเฉพาะสถานการณ์ปกติ (มหาวิทยาลัยเปิดทำการ) หน่วยบริหารวิชาอารยธรรมไทย อาคารบรมราชกุมารี ชั้น 13 ห้อง 1307 หมายเลขโทรศัพท์ 02-218-1877 โทรสาร 02-218-4643

หมายเหตุ: หากมีคำสั่งเปลี่ยนแปลงจากทางมหาวิทยาลัย ทางหน่วยวิชาจะพิจารณาปรับเปลี่ยนให้เหมาะสมกับสถานการณ์ โดยจะแจ้งให้กับนิสิตได้ทราบ ผ่านทาง CU BLACKBOARD, Line group และ e-mail address ตามข้อมูลที่นิสิตได้แจ้งมา

ป้ายประกาศของหน่วยวิชาอารยธรรมไทย:

ประกาศและแจ้งข้อมูลทั่วไป ตารางสอน ตารางสอบ การเปลี่ยนแปลงสถานที่เรียน เว็บไซต์หน่วยบริหารวิชาอารยธรรมไทย www.arts.chula.ac.th/MISC/ หรือที่ application line: QR CODE

หนังสือประกอบการค้นคว้า

- กองทัพบก. มหาเจษฎาบดินทรานุสรณ์. กรุงเทพฯ : กองทัพบก, 2531.
- ชลูด นิ่มเสมอ. *การเข้าถึงศิลปะในงานจิตรกรรมไทย*. [กรุงเทพฯ] : กรมศิลปากร, 2532
- ตินาร์ บุญธรรม. “โจรและอันธพาลในจิตรกรรมฝาผนังสมัยรัชกาลที่ 3 : อุดมคติผ่านปลายพู่กันสู่ภาพสะท้อนสังคม” *วารสารอักษรศาสตร์ ฉบับ โจร อันธพาล ขอทาน และอาชญากรรม*. ปีที่ 33 ฉบับที่ 2 (กรกฎาคม-ธันวาคม 2547). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548. หน้า 80 - 144.
- ตินาร์ บุญธรรม. “การศึกษาเชิงวิเคราะห์พระราชดำริและพระบรมราโชบายในการสร้างงานพุทธศิลป์ของพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว (พ.ศ. ๒๓๖๗-๒๓๙๔)” *วารสารไทยศึกษา*. ปีที่ 6 ฉบับที่ 2 (สิงหาคม ๒๕๕๓ - มกราคม ๒๕๕๔). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553. หน้า 1 - 70.
- น.ณ ปากน้ำ (นามแฝง). *จิตรกรรมสมัยรัตนโกสินทร์*. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2525.
- ประยูร อุลุชาฎะ. *วิวัฒนาการลายไทย*. โดย น. ณ ปากน้ำ (นามแฝง). กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2524.
- เพ็ญศรี ติก และจุลทัศน์ พยาฆรานนท์. *แบบอย่างและวิวัฒนาการของจิตรกรรมฝาผนัง 200 ปี*. กรุงเทพฯ :

- สถาบันไทยศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2525.
- มโน พิสุทธิรัตนานนท์ . **สุนทรียวิจักษณ์ในจิตรกรรมไทย**. 2547
- วรรณิกา ณ สงขลา. **จิตรกรรมฝาผนังในประเทศไทย**. กรุงเทพฯ : ฝ่ายอนุรักษ์จิตรกรรมฝาผนัง และ
ประติมากรรมติดที่ กองโบราณคดี กรมศิลปากร, 2533
- วรรณิกา ณ สงขลา. **จิตรกรรมสมัยรัตนโกสินทร์ รัชกาลที่ 1**. กรุงเทพฯ : ฝ่ายอนุรักษ์จิตรกรรมฝาผนัง และ
ประติมากรรมติดที่ กองโบราณคดี กรมศิลปากร, 2537.
- วิยะดา ทองมิตร. **จิตรกรรมแบบสากลสกุลช่างชรัวอินโข่ง** กรุงเทพฯ : ศูนย์ส่งเสริมและค้นคว้า
ศิลปวัฒนธรรมไทย, 2522
- สันติ เล็กสุขุม และกมล ฉายาวัดนะ. **จิตรกรรมฝาผนังสมัยอยุธยา**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิ เจมส์ ทอมป์สัน ให้
ทุนจัดพิมพ์จากรายงานผลการวิจัยของสถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2524.
- สันติ เล็กสุขุม. **ศิลปะภาคเหนือ : ทริภุญชัย-ล้านนา**. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2538.
- สันติ เล็กสุขุม. **ศิลปะอยุธยา : งานช่างหลวงแห่งแผ่นดิน**. กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2544.
- สันติ เล็กสุขุม. **ประวัติศาสตร์ศิลปะไทย [ฉบับย่อ] : การเริ่มต้นและการสืบเนื่องงานช่างในศาสนา**.
กรุงเทพฯ : เมืองโบราณ, 2546.
- สันติ เล็กสุขุม. **จิตรกรรมไทยสมัยรัชกาลที่ 3 : ความคิดเปลี่ยน การแสดงออกก็เปลี่ยนตาม**.
กรุงเทพฯ เมืองโบราณ, 2548.
- ม.จ. สุภัทรดิศ ดิศกุล. **สมุดภาพศิลปกรรมวัดใหญ่สุวรรณาราม จังหวัดเพชรบุรี = Art album on
Wat Yai Suwannaram, Phetburi**. กรุงเทพฯ : คณะกรรมการพิจารณาและจัดพิมพ์เอกสาร
ประวัติศาสตร์ สำนักนายกรัฐมนตรี, 2525.
- สุภาพรรณ ณ บางช้าง. **ขนบธรรมเนียมประเพณี : ความเชื่อและแนวการปฏิบัติในสมัยสุโขทัยถึงสมัย
อยุธยาตอนกลาง**. กรุงเทพฯ : สถาบันไทยศึกษา : โครงการเผยแพร่ผลงานวิจัย ฝ่ายวิจัย จุฬาฯ,
2535.
- อภิรักษ์ โปษยานนท์ ; ศูนย์การแปล คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, แปล. **จิตรกรรมและ
ประติมากรรมแบบตะวันตกในราชสำนัก**. กรุงเทพฯ : สำนักพระราชวัง, 2536.
- อรุณศักดิ์ กิ่งมณี; (2540): "เทวะประติมาน" ในงานจิตรกรรม : ศึกษาเฉพาะกรณีเทพผู้พิทักษ์อุโบสถและวิหาร
สมัยรัตนโกสินทร์; มหาวิทยาลัยศิลปากร

บทความต่างๆ ในวารสารที่ควรอ่านประกอบ

ศิลปากร	นิตยสารทางวิชาการของกรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรมออกทุกสองเดือน
ศิลปวัฒนธรรม	วารสารวิชาการที่รวมเรื่องราวหลายด้าน เน้นเฉพาะหัวข้อที่สัมพันธ์กับวิชา ได้แก่ ศิลปะ โบราณคดี มานุษยวิทยา จารีก เป็นต้น
เมืองโบราณ	วารสารทางวิชาการด้านประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม โบราณคดี ศิลปและวัฒนธรรม วารสารของสถาบันการศึกษาหรือหน่วยงานบางแห่งที่ลงบทความเกี่ยวข้องกับ กับศาสตร์ทางศิลปะและโบราณคดี

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์และเว็บไซต์ที่นิสิตสามารถศึกษาได้ด้วยตนเองผ่านระบบออนไลน์

1. สำนักวิทยทรัพยากร (ห้องสมุด) จุฬาฯ
- <https://www.car.chula.ac.th/>

2. ฐานข้อมูลห้องสมุดมหาวิทยาลัยศิลปากร
 - การสืบค้นแบบ one search: <http://www.thapra.lib.su.ac.th/thapra/#tabs-4>
 - คลังปัญญา มหาวิทยาลัยศิลปากร: <http://www.sure.su.ac.th/xmlui/>
 - ฐานข้อมูลสารนิพนธ์ วิทยานิพนธ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (สืบค้นในสาขาวิชา ประวัติศาสตร์ สถาปัตยกรรม ประวัติศาสตร์ศิลปะ และโบราณคดีสมัยประวัติศาสตร์ เป็นต้น) :
<http://www.graduate.su.ac.th/dspace/index.php>
3. คลังทรัพยากรดิจิทัล มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
 - <https://library.tu.ac.th/th/tu-digital-resources>
4. มุลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์
 - <http://openbase.in.th/textbookproject>
5. กรมศิลปากร กระทรวงวัฒนธรรม
 - ระบบคลังข้อมูลดิจิทัลทางมรดกศิลปวัฒนธรรม:
<http://www.digitalcenter.finearts.go.th/list-book/category/ebooks>
 - หนังสืออิเล็กทรอนิกส์: <https://www.finearts.go.th/main/categorie/ebook>
 - หอสมุดดิจิทัล สำนักหอสมุดแห่งชาติ: <http://mobile.nlt.go.th/ebookall/search>
 - พิพิธภัณฑ์เสมือนจริง <http://www.virtualmuseum.finearts.go.th/index.php/th/>
 - อุทยานประวัติศาสตร์เสมือนจริง <http://virtualhistoricalpark.finearts.go.th/index.php/th/>
 - ระบบภูมิสารสนเทศ แหล่งมรดกทางศิลปวัฒนธรรม <http://gis.finearts.go.th/fineart/>
6. ฐานข้อมูลงานวิจัย - นักวิจัย สามารถค้นได้ตามชื่อผู้แต่ง ชื่อเรื่อง และหัวเรื่องที่สนใจ
 - <https://tdc.thailis.or.th/tdc/basic.php>
 - www.researchgate.net
 - www.academia.edu
 - <https://scholar.google.com/>

ประมวลรายวิชา 2200223 จิตรกรรมในสังคมไทย
ภาคการศึกษาปลาย ปีการศึกษา 2564

สัปดาห์ ที่	วันศุกร์ที่/ พ.ศ. 2565	หัวข้อการบรรยาย	ผู้สอน	ห้องเรียน
1	14 ม.ค.	แนะนำรายวิชา	อ.สถาพร อรุณวิลาศ	Online ผ่าน Zoom หรือ MCS 401/11
2	21 ม.ค.	ความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับจิตรกรรมไทยและจิตรกรรมสากล	ผศ.รวิศสวัสดิ์ วลีษฐกัมพล	
3	28 ม.ค.	เทคนิควิธีและการเตรียมการในงานจิตรกรรม		
4	4 ก.พ.	ร่องรอยของงานจิตรกรรมในอารยธรรมบนดินแดนประเทศไทยก่อนพุทธศตวรรษที่ 18 : ทวารวดี เขมร ศรีวิชัย	อ.สถาพร อรุณวิลาศ	
5	11 ก.พ.	งานจิตรกรรมในอารยธรรมบนดินแดนประเทศไทยตั้งแต่พุทธศตวรรษที่ 17 - 20 : สุโขทัย เชียงแสน ล้านนา		
6	18 ก.พ.	การสร้างสรรคงานจิตรกรรมในอารยธรรมอุทอง ออยุธยา		
7	25 ก.พ.	การสร้างสรรคงานจิตรกรรมยุคปลายอยุธยา		
8	4 มี.ค.	งานจิตรกรรมในกลุ่มวัฒนธรรมท้องถิ่นอื่นๆ		
9	11 มี.ค.	สัปดาห์สอบกลางภาค: ส่งรายงานความก้าวหน้าของรายงาน		
10	18 มี.ค.	งานจิตรกรรมในอารยธรรมยุคธนบุรี-ต้นรัตนโกสินทร์ (ร.1-ร.2)	อ.สถาพร อรุณวิลาศ	
11	25 มี.ค.	งานจิตรกรรมในอารยธรรมยุคต้นรัตนโกสินทร์ (ร.3-ร.4)		
12	1 เม.ย.	พัฒนาการจากจิตรกรรมไทยประเพณีสู่จิตรกรรมไทยร่วมสมัย	ผศ. รวิศสวัสดิ์ วลีษฐกัมพล	Online ผ่าน Zoom หรือ BRK 301
13	8 เม.ย.	ศิลปินและทิศทางของจิตรกรรมกับสังคมไทยในยุคปัจจุบัน		
14	15 เม.ย.	งดการเรียนการสอน : วันสงกรานต์		
15	22 เม.ย.	สรุปทเรียน	อ.สถาพร อรุณวิลาศ	
16	29 เม.ย.	Final Presentation		
17	6 พ.ค.	สอบปลายภาค เวลา 13.00 - 16.00 น. (ทั้ง 2 ตอนเรียน)		

หมายเหตุ กำหนดการสอนอาจปรับเปลี่ยนตามความเหมาะสม ติดตามดูจากประกาศของหน่วยวิชาอารยธรรมไทย